

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Po co płacić podatki

dr hab. Edyta Małecka-Ziembińska

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

5 maja 2016 r.

Organizatorzy

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Pojęcie podatku

Podatek jest świadczeniem o charakterze:

- pieniężnym,
- przymusowym,
- bezzwrotnym,
- nieodpłatnym,
- jednostronnym,
- ogólnym,

nakładanym przez państwo lub inny związek publicznoprawny na mocy przepisów prawnych.

Pojęcie podatku

- płacone są w **formie pieniężnej** a nie w naturze lub w formie świadczenia osobistego,
- **przymusowy charakter** podatków wynika z istoty władzy publicznej, która nakładając podatki wykorzystuje swoje uprawnienia władcze,
- **bezwrotność** podatków oznacza, że jeżeli zostały one naliczone i pobrane w sposób prawidłowy, w odpowiedniej wysokości, to w żadnych okolicznościach nie podlegają zwrotowi,
- **nieodpłatność** podatków oznacza, że w zamian za wniesione podatki nie przysługuje podatnikom bezpośrednio żadne świadczenie wzajemne ze strony państwa,
- podatki są **jednostronnie** ustalane przez państwo, a ich rodzaj i wysokość nie są przedmiotem negocjacji pomiędzy podatnikami a państwem,
- **ogólność** podatków oznacza, że są one nakładane i pobierane na jednolitych zasadach.

System podatkowy

System podatkowy to ogół podatków obowiązujących w danym państwie, w danym czasie, stanowiących spójną całość.

Najważniejsze podatki zasilające budżet państwa:

- podatek od towarów i usług
- podatek akcyzowy
- podatek od gier
- podatek od wydobycia niektórych kopalin
- podatek tonażowy
- podatek dochodowy od osób fizycznych
- podatek dochodowy od osób prawnych

W podatkach dochodowych gminy, powiaty i województwa mają swoje procentowe udziały

Udziały jednostek samorządu terytorialnego w podatku dochodowym od osób fizycznych w 2016 r.:

- gmin – 37,79%,
- powiatów – 10,25%,
- województw – 1,60%,
- suma – 49,64%.

Udziały jednostek samorządu terytorialnego w podatku dochodowym od osób prawnych w 2016 r.:

- gmin – 6,71%,
- powiatów – 1,40%,
- województw – 14,75%,
- suma – 22,86.

Podatki lokalne (zasilające budżety gmin)

- podatek od nieruchomości
- podatek rolny
- podatek leśny
- podatek od środków transportowych
- podatek od czynności cywilno-prawnych
- podatek od spadków i darowizn
- karta podatkowa

Zasady podatkowe

Powszechnie znany i najczęściej przywoływany kanon zasad podatkowych, określanych również jako klasyczne zasady podatkowe, został sformułowany przez Adama Smitha w jego słynnym dziele *Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów*.

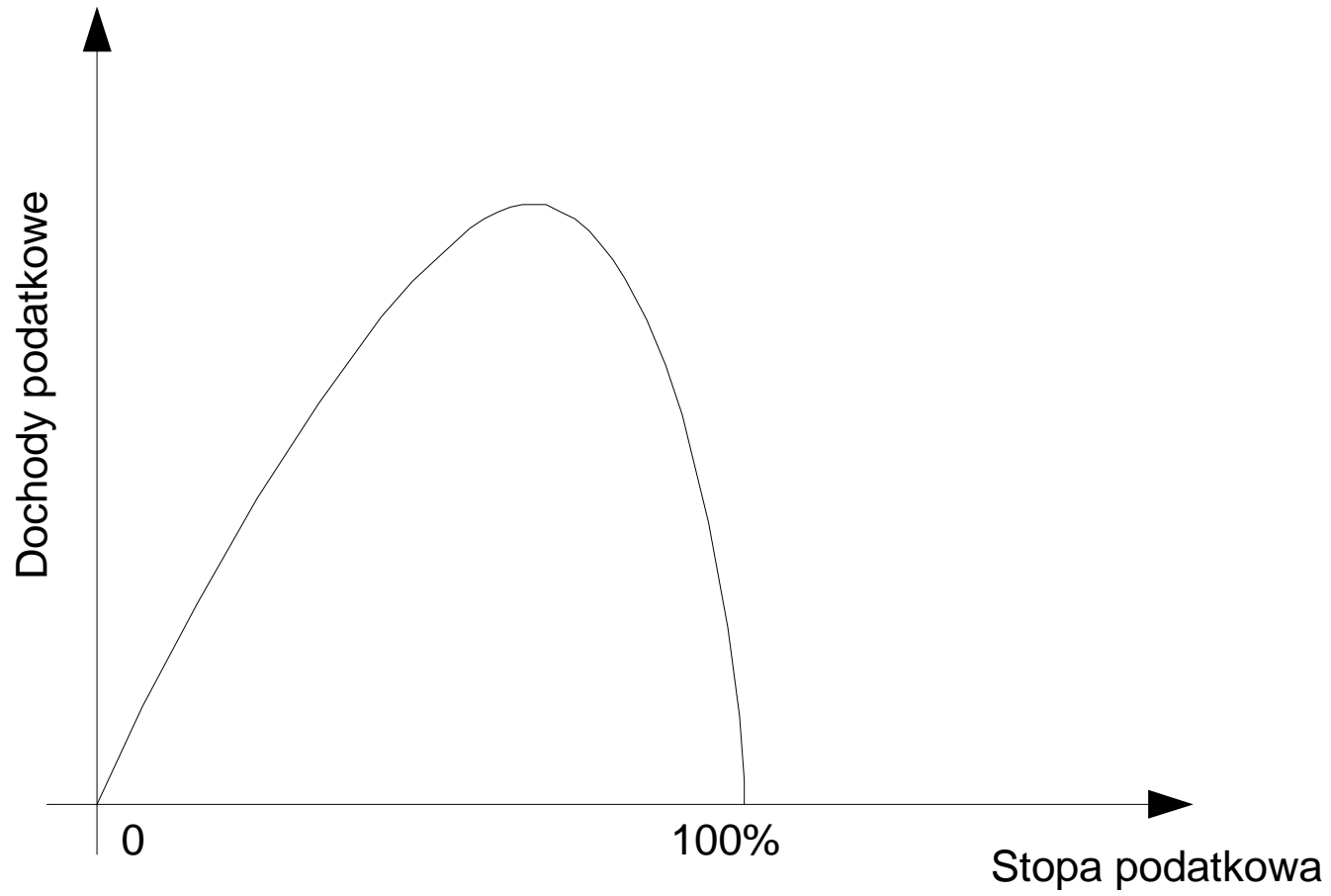
Są to zasady:

- równości (równomierności / sprawiedliwości),
- pewności,
- dogodności oraz
- taniości.

Zasady podatkowe A. Smitha:

- **zasada równości** (sprawiedliwości) postuluje sprawiedliwe opodatkowanie,
- **zasada pewności** postuluje, aby podatnicy z góry i jasno wiedzieli, jakie podatki, w jakiej wysokości i w jakim terminie są zobowiązani zapłacić. Z zasadą tą związane są postulaty: prawo podatkowe nie działa wstecz (*lex retro non agit*) oraz odpowiednio długi okres *vacatio legis* (okres między datą ogłoszenia aktu prawnego a datą jego wejścia w życie),
- **zasada dogodności** postuluje, aby podatki były pobierane w czasie i formie najbardziej dogodnej dla podatników,
- **zasada taniości** głosi potrzebę dbania o możliwie jak najniższe koszty poboru podatków – zarówno dla administracji podatkowej, jak i samego podatnika.

Krzywa Artura Laffera

Funkcje podatków

- **Funkcja fiskalna (dochodowa)** – wyraża się w zapewnieniu władzy publicznej środków niezbędnych do sfinansowania wydatków publicznych.
- **Pozostałe funkcje** – są różnie nazywane i wiążą się z oddziaływaniem przez podatki na życie gospodarcze i społeczne.

WPLYWY BUDŻETOWE

w okresie od 01 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku
(dane łączne uzyskane z izb celnych i izb skarbowych)

Lp.	Wyszczególnienie	w tym:	
		Wpływy budżetowe*)	Kwoty zaległości budżetowych ściągniętych w drodze egzekucji
1.	2.	3.	4.
1	Podatek dochodowy od osób prawnych	29 709 279	121 881
2	Podatek dochodowy od osób fizycznych	78 127 386	702 724
3	Podatek od towarów i usług	124 262 243	2 080 681
4	Podatek akcyzowy	61 570 439	104 386
5	Podatek od gier	1 234 718	2 370
6	Podatki zniesione	382	38
7	Cła	2 440 718	5 086
8	Ogółem	297 345 165	3 017 166

*) Wykazywane są w pełnych wielkościach, tj. bez odliczenia udziałów dla jednostek samorządu terytorialnego

kwoty w tys. zł